

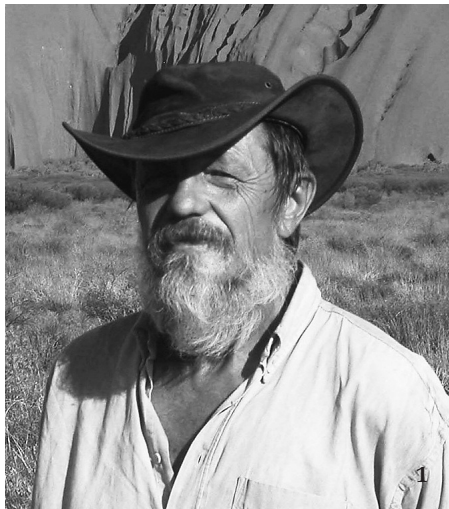
Svatopluk Bílý 65letý

Dlouholetý spolupracovník *Živy* a významný český entomolog RNDr. Svato- pluk Bílý, CSc. (v legendární interpretaci jednoho amerického kolegy též dr. Billy Vatotlak) oslavil v únoru své pětadesátileté narozeniny.

Studovat začal v r. 1962 na Přírodově- decké fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně, ale po ukončení prvního ročníku přešel na Přírodovědeckou fakultu Uni- verzity Karlovy v Praze, kde po promoci a následné vojenské službě absolvoval v letech 1968–72 i řádnou vědeckou aspi- ranturu pod vedením prof. RNDr. Karla Hürky, DrSc. Jako jeho žák se věnoval ze- jména studiu larev střevlíkovitých brouků rodu *Amara*, o nichž také napsal několik svých prvních publikací.

Zkušenosti se studiem larev brouků uplatnil i během svého zaměstnání v Pa- razitologickém ústavu tehdejší ČSAV v le- tech 1972–78, kde se zabýval výzkumem koprofágních brouků jako potenciálních vektorů některých parazitů.

Ani při tomto pracovním zaměření ale nikdy neopustil svůj osobní zájem o stu- dium krascovitých (*Buprestidae*) a dalších xylofágních brouků, kterým věnoval vět- šinu svého volného času. V té době jsme prožili mnoho společných víkendů ve Skryjích, kde jsme objevili řadu zajíma- vých brouků, jejichž výskyt v Čechách nebyl v té době ještě znám. Naše nálezy prokázaly, že zdánlivá absence těchto pra- lesních reliktních v České kotlině je druhot- ným výsledkem lesnického hospodaření a změn druhového složení lesních porostů v posledních staletích, a posloužily i jako jedny z podkladů pro vyhlášení národní přírodní rezervace Týřov. Kromě Křivoklátska se stala naší druhou láskou jižní Morava, kde jsme zažili různá dobro- družství při výzkumech v tehdy bez prop- ustky nepřístupném hraničním pásmu. Společně jsme absolvovali i některé zahra- niční cesty, např. do Bulharska a hlavně opakovaně do Střední Asie.

Rozpor mezi oficiální pracovní náplní a osobními vědeckými zájmy S. Bílého byl ukončen jeho nástupem do Entomologic- kého oddělení Národního muzea v r. 1978. Zde je totiž uložena jedna z nejvýznamně- ších světových sbírek krasců, vybudova- ná dlouholetým vedoucím zoologického a posléze entomologického oddělení, prof. Janem Obenbergerem, jejímž kuráto- rem se S. Bílý stal. Rozsáhlá sbírka kras- ců z celého světa, obsahující množství typových exemplářů a nepostradatelná pro všechny specialisty, stejně jako bohatá Obenbergerova knihovna věnovaná kras- cům nabídly příležitost, kterou S. Bílý se svou odbornou erudicí, píli a organizační- mi schopnostmi dokázal beze zbytku vy- užít. Vedle klasické systematiky krasců založené na studiu dospělých brouků uplatnil své zkušenosti s jejich bionomií a larvami. Tento přístup mu umožnil ně- kolik pozoruhodných objevů nových dru- hů krasců v Čechách a na Moravě, kde podobné objevy v tak sběratelsky oblíbené a studované skupině asi nikdo neočekával (*Melanophila bohemica* Bílý, 1976, *Agri- lus kubani* Bílý, 1991, *A. viscivorus* Bílý,

1991). Soustředil kolem sebe okruh zájem- ců o studium této atraktivní čeledi a navá- zal spolupráci prakticky se všemi světo- vými specialisty, z nichž mnoho Prahu navštívilo či pravidelně stále navštěvuje. Praha tak v současné době je skutečným centrem výzkumu krasců.

Rok 1989 otevřel nové možnosti, zejmé- na s ohledem na cestování. I v tomto pří- padě byl Svato- pluk Bílý jako vždy dokonale připraven a absolvoval celou řadu vý- zkumných a sběrných cest do Nepálu, Thajska, Indonésie, Mexika, Jihoafrické republiky, Chile, USA, Nové Kaledonie a v posledních letech opakovaně do Aus- trálie. Z těchto cest přivezl nejen cenný entomologický materiál včetně řady dosud neznámých larev krasců, významných pro pochopení vývoje této čeledi, ale i množ- ství zážitků, poznatků a kvalitních foto- grafií, které uplatňuje i při své bohaté před- náškové činnosti. Zájem čtenářů si získal také jeho zajímavý cestopis o Nepálu.

Výsledky svého studia S. Bílý publiko- val v mnoha desítkách vědeckých prací v našich i zahraničních časopisech. Kniž- ně vyšlo např. *The Buprestidae* (Coleopte- ra) of Fennoscandia in Denmark v sérii *Fauna entomologica scandinavica* (1982) a ve stejné publikační řadě společně s dán- ským kolegou Ole Mehlem i *The Ceramby- cidae* (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark (1988). Naší entomologické ve- řejnosti jsou věnovány jeho určovací klíče: *Klíč k určování československých krasců* (Academia 1977) a *Zoologické klíče. Kras- covití, Buprestidae* (Academia 1989). Je šéfredaktorem entomologického časopisu *Folia Heyrovskyana* a členem edičních rad dalších našich i zahraničních časopisů (počínaje r. 2007 též redakční rady *Živy*). Od r. 1985 je členem výboru České společ- nosti entomologické, jejímž předsedou byl v letech 1997–2008.

Vedle nesporné odborné erudice je třeba zdůraznit jeho široký kulturní rozhled a otevřenou, přátelskou povahu, která mu získává široký okruh přátel nejen mezi entomology, ale i v soukromém životě a ne- pochybne usnadňuje styk s místními oby- vateli při jeho cestách. Pro tvůrčí osobnost typu Svato- pluk Bílého neznámená pětadesá- tka odchod do důchodu, je spíše jen pří- jemným osvobozením od řady administra- tivních povinností. Sluší se tedy, abychom mu do dalších let popřáli hodně zdraví a mnoho úspěchů v práci i soukromém životě.

S blahopřáním k jubileu se připojuje re- dakční rada a redakce *Živy*.

- 1 Svato- pluk Bílý na výpravě v Austrá- lii. Foto L. Hovorka
2 Nenápadní, ale o to vzácnější krasci z území Velké Prahy: A – *Cylindromor- phus bohemicus* (délka 3 mm; středo- český endemit, v Praze již asi vyhynulý); B – *Habroloma geranii* (2,5 mm); C – *Aphanisticus pusillus* (2,8 mm). Upraveno podle článku S. Bílého *Krasci na území Velké Prahy* (*Živa* 1982, 4: 147–149). Orig. S. Bílý

